

Tungli Gyula

Pedagógus a kultúra horizontján

Vannak olyan életutak, amelyek évtizedeken át hatást gyakorolnak környezetükre. Ők térben és időben egyaránt ott vannak, ahol feladatuk van, ahol tenni kell hivatásból vagy éppen csak úgyszeretből. Ők azok, akik a szakma és a köz életének élénjárói, szellemi ébrentartói és folytonos ösztönzői, tevékeny résztvevői. Ma már talán gyérülő társaságnak is nevezhetjük őket, de még itt vannak közöttünk.

Itt van közöttünk Tungli Gyula tanár úr is, aki Pápán, de a tágabb térben, Veszprém megyében, sőt, hazánkban és külföldön is ismert személyiség. Középiszkolai tanár, majd főiskolai docens volt, Nyitrán nyelvi lektor, nyelvkutató, honismereti, művelődéstörténeti szakember, s nem kevésbé: szakcikket, tanulmányokat, köteteket író és szerkesztő pedagógus.

Időben is hosszú volt a megtett út szülőfalujától, Izsáktól a tanári pályáján át a szakmai hírnévig. Magyar és történelem szakos tanárként egyetemi doktori címmel indult el a tudományos-szakmai pályán. Neve, személyisége összeforrott a nyelvtudománnyal, a művelődés- és helytörténettel. Sokoldalú egyéniség, akit nem csak a feladatok találtak meg, hanem ő maga is kereste azokat a fontos, mások számára is segítséget adó, személyeket és

közösségeket gazdagító teendőket, amelyek forrásvilága a pedagógia volt.

Hetvenöt év már bő életkor ahhoz, hogy az életút, a több, mint fél évszázados munkásság méltatása ne elhamarkodott legyen. Comeniusi periodizációval is meghatározhatnánk kedves barátunk munkásságának a szakaszait: a kezdő tanárságra hogyan épültek rá az alkotó évtizedek alatti, érdemmé nemesült tettei.

Különös tehetsége volt és van a magyar nyelv, a hazai művelődéstörténet kutatásában, könyvek, tanulmányok írásában, szerkesztésében. Élményanyagai egyrészt szülőföldje környékéhez, a Keme-saljához, tanult tudásvilága a tudományokhoz, a tanításhoz, tanítványaihoz, a vele munkálkodókhoz köti. Számára a közösségi létforma és az elmélyült egyéni munka, a személyes individualitás harmóniája olyan keret, amely élete tér- és idődimenzióját egyesíti.

A közösség elbirtoklása, az ebbe történő beépülés, a saját arculatunk megjelenítése nem csak a személyes pszichikai erőről és képességről tanúskodó tett, hanem tudati művelet is, amelyek által leszünk otthon embertársaink között. Ő mindenütt otthon tudott lenni: középiszkolai és főiskola tanítványai között, a honismereti szakkörösök körében, pedagógus kollégái, a honismeret-, a művelődés- és iskolatörténet-kutatók társaságában is. Tanárként, elhivatott kutatóként vehetett részt hazai és külföldi konferenciákon, s számos alkalommal előadóként. Ott, ahol a tudományok forrásai vannak, Tungli Gyulának helye volt, s ott is, ahol a tudományok terjesztése volt a feladat.

Személyében Pápa és Veszprém megye (s más vidékek is) azt az elhivatott embert köszönhetik, aki nem kitűnni, hanem alkotni akart. S ha mások – akiknek tiszte az ilyen is -, észreveszik a tehetséggel, szorgalommal munkálkodót, s ha néhány pillanatra meg is állítják az elismerés egy-egy jelével, Tungli Gyulánál ezek mindig újabb ösztönzést jelentettek a még elmélyültebb és tudatosabb munkához, a még többet tenni akarásához.

Pályatársai, az őt ismerők mindig felfigyelnek egy-egy újabb ilyen elismerésére, mert ezek hozadékai az újabb szellemi alkotások, a közös munka élményt adó új alkalmi, a jóízű beszélgetések – ez utóbbiak akár egy jó pohárnyi sági bor mellett.

Tungli Gyula közelmúltbeli újabb kitüntetése – minisztériumi elismerése –, nem csak neki adhat újabb késztetést az alkotómunkához, hanem mindazoknak is, akik ott vannak pályája ívében közelebb vagy távolabb, de mindig vele. De azért, most, a gratuláció csak neki szóljon!

Tölgyesi József